

Slavjani so taj jeden od naj večih narodov na zemlji, njih je 80 milijonov duš! Slavjansko govori blizo polovica Evrope, tretjina Azije i velik prostor Amerike. Zato piše jeden naših pesnikov, da nad Slavjani sonce nikoli ne zaide.

Res je, da se vsi Slavjani med seboj tako tanjko ne zastopijo, da Slavjani različne vere izpoznovajo, da Slavjani pod več vladarjev slišijo; — pa vender so vsi Slavjani vkupej le samo jeden jedini narod. Tudi Nemci jeden drugega ne zastopijo, imajo različna narečja i podnarečja, različne vere i različne vladarje; — vender so le jeden — nemški — narod, nobenemu u glavo ne pade, to podrėti ali braniti ali prepovedati. Kdo more taj podrėti ali braniti ali prepovedati, da se tudi vsi Slavjani za jeden jedini — slavjanski — narod imajo, se kakor jednokervni brati spoznajo i ljubijo :

»Samo sloge duh jedini
Bodi naša občna dika;
Angel mira medju sini
Jedne majke i jezika.« (Dalje sledi.)

Slovenski običaji.

II. K o l e d a.

Kjer imajo deleč v cerkov iti, grejo k polnočnicam že na sveti večer, i čakajo u vesi v nekakej hiši blizo cerkve do polnoči, poječi različne koledniške i božične pesni. Taka pësem je slëdeča cerklanska u Krajskej :

Marija in Jožef sta rajžala, rajžala,
(Ta v stergano štalico.)

Marija ni mela zibike, zibike,
(Svet Jožef biv je cimperman.

Marija je rodila Jezusa, oj Jezusa
(Oblublenga mesijasa.)

Vzev je na ramo puntiko, oj puntiko,
(Šov je v zeleno gmajnico.)

Marija ni mela pleničice, pleničice,
(Svet Jožef dav je srajščico.)

Tam je posekov jevčico,
(De je naredu zibiko.)

Marija ni mela povojčika, povojčika,
(Svet Jožef dav je pintico.)

Zibika je lepo vmalana, vmalana,
(De je Mariji dopadala.)

Marija ni mela kovterča, kovterča,
(Svet Ježef dav je sukenco.)

Na jednej strani je namalano, nama-
(Presladko ime Jezusovo.) [lana.

Na drugej strani je namalana, namalana
(Njegova bridka martra vsa.)

Pësem iz Sovčave na Štajerskem i iz gornje Kaple na Koroškem :

Stoji hartelč zahrajan,
S rudečo žido zaplatan,
Povhen rožic nasajan.

Notre raste lilija,
(Še ljepši si ti Marija.)

Notre raste rožmarin,
(Še ljepši je Marijin sin.)

Notre raste ljep marjon,
(Še ljepši je Marijin tron.)

Marija pa v troni sedi,
(Jezusa v krili derži.)

Vse duše na njo vpijejo,
Marijo na pomuč kličejo:

Oh Marija pomaj, pomaj!
(Vjernam dušam v sveti raj.)

Kedar bo življenja kraj,
(Pelji tudi nas v sveti raj.)

Po Rožju in na Radiščah v Koroškej pojo o božiču, na novega leta dan i na praznik svetih treh kraljev, kader ljudi okolo oltarja k ofru grejo, slédečo pesem, ovde napisano po krajskem govoru;

Pastirci pogledjte kaj tam se godi:
V Bellehemi v štalici se dète rodi,
(Tam bote pa najšli moža in ženó,
Osliča, voliča pred detcem klečò.)

Pred osličam, voličam pa dete leži,
Prijazno sem gleda, na smeh se derži;
(Poglejte kak ljubko to dete leži,
Ljubezen pa unkaj ž nja serca gori.)

Kaj za no veselje se znajde per nas,
Da sdaj o polnoči tu sliši se glas,
(Se sliši, so godci in pevci že tam,
Pojdem pa bližej, da slišal bom sam.)

V Betlehemu rojeno je dete mlado,
V jaslice položeno na terdo seno,
(V plenice povito zvezano leži,
Meni se smili, tolko mraza terpi.)

Pastirci pogledjte en angel je tam.
Božja svetloba blešči proti nam,
(Tečimo, pogledjmo, da vidimo sami
Kaj se na polji in v štalici godi.)

Gloria in excelsis zapojmo lepo,
Pastirci nas kličejo k detci sebo,
(Le pojdmó, pogledjmo to detce mlado,
Njomu nesimo jedno jagnje sebo.)

Pastirec kaj nosiš golobce sebo?
Saj drugjega ne želuje ko dušo tvojo.
(Ti bodeš ga vidil, zaljubil se v nja,
More še biti da ti rokco podá.)

Nesimo kej k darom, kar mamó sami,
Da bodo kaj meli ti borni ljudi.
(Darujte, kar hočte in kar se vam zdí,
Jaz njomu darujem pa čisto serce.)

Oh roža Marija kaj tebi kej dam?
Rad ti darujem kar znajdem in mam.
(Oj Marija, oj Marija, ti čista žena!
Oj Jožef, oj Jožef, sta srečna oba!)

Na sveti večer, to je zvečera pred božičem se po Rožju in v Žabnicah ogerne miza s slovenskim pertičem, to je: s bĕlim pertičem, kateri ima bĕlo i rudečo prugaste rebeljne (gestreifte Spitzen) i čez srĕdo rudečo šper o (Orten) i na mizo se postavi mižnjak, to je: božični kruh, zraven kaj kadila i žita i se pusti stati čez noč i na božič do poldna. Zvečera se tudi čĕla hiša moleč pokadi i s bogosloveno vodo pokropi. Ravno to se zgodi tudi na večer pred novim lĕtom i pred praznikom svetih trĕh kraljev, samo da se pred novim lĕtom nad jispne duri tudi napiše s meljem (s krido) čĕslo novega lĕta i zvečer pred sv. trĕmi kralji se napišejo med lĕtno čĕslo še tri velika pismena, tako: 18 G. † M. † B. † 51, kar pomĕni: Gašpar, Melhar, Boltažar.

(Dalje sledi.)

Učiteljem ljudskih šol na Koroškem!

Poklican sem od presvitlega cesarja, naj lepše in naj zlahtnejše polje u svojej ljubej domovini obdĕlovati. Da se za to visoko čest saj enmalo hvaležnega skažem in vas, ljubi učitelji prav prijazno pozdravim, sem namĕnil, 400 rajn.—štiri sto rajnišov—kovanega denarja u c. k. avstrijsanskih dvajseticah na to razdĕliti in obrniti, da bi š njimi znotrjajne šolske zadeve na višjo stopajo povzdignal, in ljubezen do svojega materskega jezika obudil. Tih 400 rajnišov se bode takole razdĕlilo.

Sto rajnišov odločim že za lĕtašnje šolsko lĕto, da se napravi o sem daril, in scer 2 po 20 rajn. 2 po 15 rajn. 2 po 10 rajn. in 2 po 5 rajn. Ta darila se bodo razdĕlila med tistih osem učiteljev ali šolskeh pomagavcev I. razreda, kateri svoje učence najhitreje in naj ročnejše naučijo mehaniško in pravilno brati, in tako te za otroke dolgočasni nauk okrajšajo, in kateri pred meno, kader pridem šolo prejskovat, pokažejo, da svoje učence prav dobro brati učiti znajo. Naj mi pa bode dopušćeno opomniti, da pod besĕdo „naj hitreje“ ne zastopim ravno perve mesce šolskega lĕta, temoč naj krajši čas, ki se to zgoditi more; dalej tudi, da po mojih mislih noben dosedaj znanih načinov, učence brati učiti, ne pismenkovanje, ne glaskovanje, ne slovovanje, ne elementiranje — samo za se—ni zadosti, temoč da se otroci naj hitrej ino naj ložej brati učijo, ako se vsi ti imenovani načini modro in lĕpo vežejo in sdružijo.

Zato zamorem za obdarovanja vrednega lĕ tistega spoznati, kateri se pri tej reči tako obnaša in izversno tako uči, kakor meni naj bolj dopade in kakor je po mojih mislih naj modrejše.

Drugih sto rajnišev bi rad u prihodnem šolskem lĕtu 1851/52 razdĕlil med tiste učitelje nižjega razreda, kateri svoje učence brati in iz glave rajtati tuko učijo, kakor jaz za naj boljše spoznam. Pri vsakej priložnosti sem pa pripravljen, če kdo to zvĕdeti želi, tudi povĕdati, kako bi po mojih mislih naj boljše bilo otroke brati in iz glave rajtati učiti. Kako pa jaz od te reči mišlim, bodem včas i slovenskem časopisu: „Slovenska Bĕcela“, katero vsim slovenskim učiteljem priporočim in morebiti tudi v nĕmškim časopisu: „Der österreichische Schulbote“ na znanje dajal. *)

* Pri tej priliki poveemo, da imamo še mnogo čĕlih izstav od lĕtašnje slov. Bĕcele, ktera za pol lĕta 1. rajn. 12 kr. sr. in po pošti prejemanu 1 rajn. 3o kr. sr. velja. Vredn.